

Projecte Dajla

Dades generals:

IES Ramon Berenguer IV

Barcelonès

Joan Campillo

joancampillo@yahoo.es

Dades de l'experiència:

"El Projecte Dajla és una experiència en que alumnes de batxillerat es preparen una estada solidària als campaments de refugiats sahrauís del sud d'Algèria".

L'IES Ramon Berenguer IV de Santa Coloma de Gramenet, és un centre educatiu que fa prop de 15 anys que treballa activament els valors de la solidaritat i la cooperació, així com la sensibilització cap altres cultures i el mediambient.

Des del centre, sempre, la pedagogia dels valors, l'hem entesa com una manera de conèixer l'altre i l'acció com a mètode d'apropament. Per això, el viatge als campament de refugiats sahrauís del desert algerià és un dels nostres projectes més importants pel que fa al desenvolupament del treball en valors interculturals i de coneixement de pobles del tercer món.

Des de l'any 2001, abans de les vacances de Setmana Santa, cada curs, hem realitzat aquesta estada amb una duració de 8 a 14 dies en funció de l'organització.

El valor formatiu i humà de l'estada als campaments, de la convivència amb les famílies sahrauís, pares, mares, avis, nens, dins una mateixa "haima" (tenda nòmada dels sahrauís) és per els nostres alumnes molt important. Tant és així, que hem constatat que tornen amb una visió diferent del món, i amb la llavor d'una consciència més solidària, ara i aquí, i en el futur. Però no més, és l'estada, sinó tot el treball anterior i, posterior, que es fa. Un treball que comença en els cursos inferiors i que es tradueix amb actuacions i participacions a la ciutat.

Com ja hem apuntat, el Projecte Dajla 2008, ultrapassa el marc físic de l'institut i obté el suport de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, a través de la Regidoria de Solidaritat i Cooperació, de l'ACAPS de Santa Coloma de Gramenet (Associació Catalana d'Amics del Poble Saharià) i, lògicament, de la representació diplomàtica de la RASD (República Àrab Sahrauí Democràtica) a l'Estat Espanyol, a més de la coordinació i aportacions de la comunitat educativa de la ciutat (escoles de primària, centres secundària, escoles d'educació especial, centres d'esplai) en forma de recollida de material necessari per als refugiats i de suport durant tota la campanya de preparació del viatge.

De sempre hem estat conscients que el nostre és un projecte més educatiu que solidari; i que són els nostres alumnes els que més reben en tots el sentits ja que les necessitats dels refugiats ultrapassen llargament les aportacions que puguem fer des del projecte.

També hem cregut enriquidora la participació d'entitats, institucions, empreses, etc., sensibles als valors inherents a la interculturalitat, la cooperació i la solidaritat. Ara, a punt d'acabar el 8è viatge als campaments podem dir que: "allò que va començar com a una espurna d'il·lusió, i que es va enfrontar amb moltes reticències, ha arribat a la seva maduresa".

Més de 250 alumnes han tingut l'oportunitat de conèixer amb una altra cultura, compartir el dia a dia amb una altra família, de treballar pels altres i recuperar valors que, potser, la nostra societat va perdent poc a poc, en definitiva, de ser més ciutadans del món.

L'experiència té tres contextos diferents: un és el centre educatiu. A l'institut on des del mes de setembre fins setmana santa es fa tota la preparació i organització del viatge, un altre és el l'àmbit municipal, i l'últim context és el dels campaments de refugiats a Algèria.

A la ciutat de Santa Coloma des d'on s'inicià una intensa activitat en el terreny de la solidaritat i la cooperació amb el primer Ajuntament democràtic, sent la primera ciutat de l'Estat espanyol en agermanaments amb el poble sahrauí, pobles de Cuba, de Nicaragua, d'El Salvador, d'Alés (França), etc.

Recordem que va ser la primera ciutat espanyola en acollir nens sahrauís en famílies durant els dos mesos d'estiu, juliol i agost, mesos d'una gran duresa per les altes temperatures del Sàhara (45º a 50º). A partir dels 12 anys els nens sahrauís no poden continuar fent colònies d'estiu a la Península per raons polítiques, d'aquesta manera es talla la possibilitat de continuïtat en la relació nen família d'acollida.

Una ciutat, la de Santa Coloma, amb uns trets socials caracteritzats per la forta immigració dels anys 60 i 70 de persones provenint majoritàriament del sud l'Estat espanyol, sempre ha mantingut una especial sensibilitat per les altres cultures.

Actualment es superposen estrats d'immigració, la dels aragonesos i murcians de principis de segle, anys 20, la dels andalusos i extremenys dels 60-70 i la nova immigració marroquina, xinesa, paquistanesa, subsahariana i sud-americana. Podem definir Santa Coloma com a una ciutat d'acollida, amb més de 135 nacionalitats diferents registrades actualment al padró municipal. La ciutat és la més densament poblada d'Europa amb 123.000 persones empadronades habitant en poc menys de 4 km². Santa Coloma té l'índex de població immigrant més alt de Catalunya. En el conjunt de la ciutat hi ha un 22% de la població de nova immigració convivint amb la immigració dels anys 60, els seus fills i els seus néts.

Pel que fa a l'aspecte econòmic, Santa Coloma és la ciutat de l'Àrea Metropolitana amb la renda per càpita més baixa. Segons dades de l'Ajuntament de la ciutat el 30% de la població viu per sota del llindar de la pobresa, estimada en 517 euros per persona/mes.

L'alumnat del nostre centre viu i conviu en aquest context socioeconòmic, si bé és cert que no és un dels centres amb més immigració de la ciutat, si que podem afirmar que la interacció i convivència en una ciutat tan densa implica una manera d'entendre i comprendre a l'altre.

Cal destacar que una ciutat amb aquests nivells d'immigració produeixen una percepció entre els joves i les seves famílies de competència per els minsos recursos econòmics que les diferents administracions destinen a la ciutat. I no podem oblidar un altre aspecte important; El nivell educatiu i cultural de la ciutat és baix i el comparem amb la resta de l'Àrea Metropolitana. Hi ha un fort fracàs escolar i un taxa d'abandonament escolar elevada. Això genera una població de joves que competeixen per el mateix nínxol ecològic de feina que els immigrants nouvinguts. Molts alumnes de l'ESO a Santa Coloma tenen recursos similars al immigrants nouvinguts.

Finalment, el darrer context en el que es treballa és en el campament sahrauí de Dajla. Havíem de preparar als alumnes per una convivència entenedora i inclusiva en una ciutat amb aquestes característiques, i la manera, potser innovadora, va ser anar al lloc on es genera la necessitat de marxar a la recerca de noves expectatives, en comptes de crear un discurs pedagògic que no passava per l'acció.

Si haguéssim de convèncer a algú li diríem que compleix tots els paràmetres d'un projecte creatiu, innovador, positiu, arrelat a l'entorn i potenciador dels valors a on els alumnes són els protagonistes de la pròpia acció educativa i no només els receptors.

Aprenentatges que s'han donat:

Els objectius del batxillerat i del projecte i les competències, les definirem en aquest apartat, així com la contribució que fa a l'assoliment de les competències generals els continguts i els criteris d'avaluació.

Objectius globals

1. Adoptar una actitud crítica i reflexiva davant les qüestions teòriques i pràctiques que suggereix el projecte, fonamentant adequadament les pròpies idees i decisions.
2. Aprendre a argumentar de manera coherent el pensament propi de forma oral i escrita, i contrastar-lo amb altres posicions i argumentacions.
3. Practicar el diàleg valorar-lo com a procés d'aproximació racional al coneixement i de cerca col·lectiva i individual de respostes als problemes plantejats.
4. Identificar els problemes que planteja el projecte i el viatge, així com els arguments i les solucions que proposen, i comentar-los considerant la seva coherència interna i el context històric al qual pertanyen.
5. Reconèixer i valorar els components de llibertat i moralitat de les accions Humanes, com la solidaritat.
6. Adoptar una actitud de respecte vers les diferències i altres cultures, i una actitud crítica davant qualsevol tipus de discriminació social i política i la seva justificació.
7. Valorar la capacitat normativa del projecte per construir una societat més justa, en la qual existeixi una veritable igualtat d'oportunitats.
8. Desenvolupar una consciència cívica, crítica i autònoma i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa, basada en el compliment dels drets humans, la convivència pacífica i la defensa de la natura.

Objectius concrets que s' han proposat per l'any 2008.

- Sensibilitzar als alumnes del centre sobre la situació dels pobles que han patit o pateixen situacions de descolonització, com el sahrauí, a partir de la cartellera actualitzada del projecte situada a l'edifici B, i com amb mínim una conferència anual sobre el tema.
- Afavorir la convivència entre cultures diferents a la ciutat amb la participació activa en tots esdeveniments cívics i solidaris, alhora, de conèixer i participar amb altres entitats que treballen al costat de la causa sahrauí, com l'ACAPS , la Casa de la Solidaritat, l'ONG local Jet Dajla, i l'ONG local L'Espurna .

- Sensibilitzar a la comunitat escolar sobre els problemes de desenvolupament del tercer món, implicant a pares, a alumnes i a professors, en el projecte i en les activitats proposades com la recollida de material.
- Educar als nostres alumnes sobre els valors del treball comunitari, la cooperació, la responsabilitat i el compromís respecte al tercer món, participant, en les activitats de suport a la causa sahrauí com la manifestació a Madrid o la campanya de recollida de material escolar o higiènic de la "XIV Caravana Solidària" que es fa a la ciutat .
- Col·laborar, activament, amb l'organització de la setmana de la Solidaritat de Santa Coloma de Gramenet, tot participant en les principals activitats.
- Conèixer directament la realitat de la pobresa a partir de la convivència amb les famílies sahrauís i el treball a l'escoles i els centres d'oci en el campament de refugiats de Dajla al Sud-est de Tindouf al desert algerià.
- Conèixer altres cultures properes, com la musulmana, a partir de la relació a la ciutat i als campaments amb persones d'aquesta religió.
- Preparar i participar en la campanya promoguda pel centre per recollir material educatiu per baixar al campament de Dajla.
- Col·laborar amb les autoritats educatives del campament i treballar en els àmbits infantil i juvenil, en concret amb el Delegat d'educació, Mustafà, i el Delegat de Joventut, Salek, de Dajla.
- Continuar establint vincles afectius entre la comunitat educativa del centre i el poble sahrauí, a través de l'activitat de les cartes amigues i la comunicació que s'estableix entre els alumnes participants i les famílies acollidores durant la resta de l'any.

Els continguts curriculars que hem seleccionat són:

- Obtenció, processament i anàlisi crítica d'informació.
- Expressió argumentada, oral i escrita, d'idees.
- Participació en espais de reflexió i intercanvi d'informació, cerca, contrast i expressió d'idees, aprofitant les tecnologies de la informació i comunicació, (TIC) com el blog que El Periódico de Catalunya ha posat a la nostra disposició. (Veure enllaç al final de l'experiència).
- Participació en debats mitjançant l'exposició raonada del pensament propi.
- Racionalitat, empatia i respecte crític envers els plantejaments aliens, individuals i col·lectius.

- Autonomia personal i sentit de la responsabilitat a l'hora de prendre decisions i actuar, assumint una visió crítica vers qualsevol forma d'injustícia i discriminació.
- Posició crítica envers els valors, normes i actituds contràries als drets Humans i la convivència pacífica.
- Anàlisi i reflexió crítica sobre alguns conflictes latents i emergents de les societats actuals, com el problema mediambiental, els moviments migratoris, les desigualtats econòmiques, la globalització o les formes de participació democràtica per mitjà de les noves tecnologies.
- Avenços científicotècnics, societat de consum i impacte mediambiental.

Àmbit de llengües

- Comprensió i producció de discursos orals i escrits.
- Participació en interaccions orals i en formes de comunicació virtuals interactives.

Història. Història del món contemporani.

- Anàlisi crític del nou ordre mundial, identificant els reptes de les democràcies actuals i de les diverses formes de participació ciutadana.
- Anàlisi i valoració argumentada del fenomen de la globalització.

Descripció del servei:

Conviure amb una família de sahrauís, dins la seva "haima", en una cultura musulmana, en un camp de refugiats de guerra, a Àfrica, en una zona on la pobresa i la precarietat és tan evident que no pot passar desapercebuda absolutament per ningú.

Els nostres alumnes poden conèixer i conviure amb la realitat del per què de la immigració des d'una pedagogia activa, des de l'acció per a la convivència.

Àmbits de servei: Projectes de solidaritat i cooperació

Matèries implicades: Ciutadania, Filosofia, Història, Francès, Castellà, Tutoria

Nivells educatius: Projecte comunitari, Batxillerat

Edats dels participants: 16-18 anys, 18-25 anys

Data d'inici del projecte: Gener 2001

Data de finalització del projecte: En curs

Entitats que participen a l'experiència: ACAPS de Santa Coloma de Gnet, Ajuntament de Santa Coloma, IES Ramon Berenguer IV

[Bloc Projecte Dajla; Video en YouTube](#)

Dades de contacte:

Adreça: Avda. Ramon Berenguer 157

Població: Santa Coloma de Gramenet

Comarca: Barcelonès

Telèfon: 933926227

Web: <http://www.xtec.es/iesrb4/>